

Моніторинг системи недержавного пенсійного забезпечення в ІІІ кварталі 2005 року

У системі недержавного пенсійного забезпечення зберігається тенденція збільшення кількості установ, які надають послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення. Так, станом на 01.10.05 Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України (далі – Держфінпослуг) погоджено 67 статутів недержавних пенсійних фондів, до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 48 недержавних пенсійних фондів (з них 38 – відкритих, 7 корпоративних та 3 професійні недержавні пенсійні фонди) та про 35 осіб, які планують отримати ліцензію на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів.

Загальний розподіл недержавних пенсійних фондів по регіонах України залишається відносно сталим, найбільша кількість пенсійних фондів розміщена в Києві – 29 з 48. Решта розміщена в регіонах (Дніпропетровська обл. – 7, Харків – 3, Донецька обл. – 2, Львів – 2, Сімферополь – 1, Суми – 1, Івано-Франківськ – 1, Черкаси – 1, Херсон - 1) (рис.1).

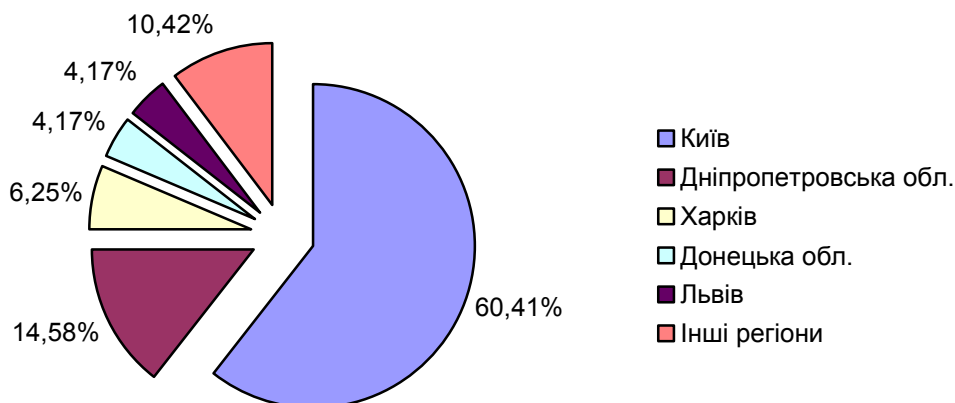

Рис.1 Територіальний розподіл НПФ станом на 01.10.05

Територіальний розподіл адміністраторів НПФ відображено на рис.2. Найбільша кількість адміністраторів НПФ розташована в Києві – 24 з 35. Решта розміщена в регіонах (Дніпропетровська обл. - 2, Львів – 3, Харків – 3, Донецьк – 1, Суми – 1, Івано-Франківськ – 1).

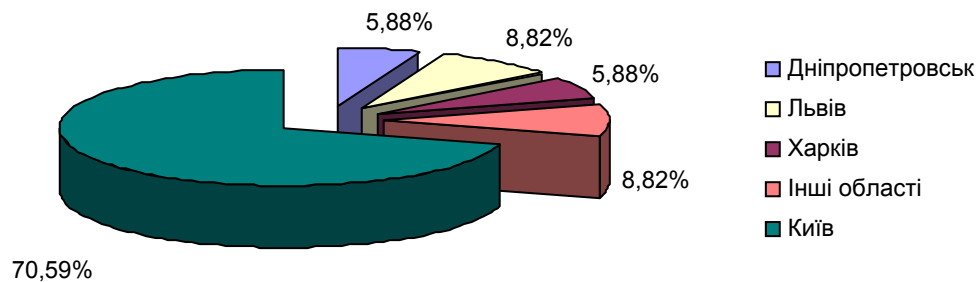

Рис.2 Територіальний розподіл адміністраторів НПФ станом на 01.10.05

Наявність значного потенціалу кількості НПФ сприяла зростанню попиту на послуги з адміністрування цих фондів. Про це свідчить кількість осіб, які пройшли навчання відповідно до Кваліфікаційних вимог до членів рад недержавних пенсійних фондів та фахівців з питань адміністрування недержавних пенсійних фондів, затверджених розпорядженням Держфінпослуг від 27.11.2003 №137 (рис.3).

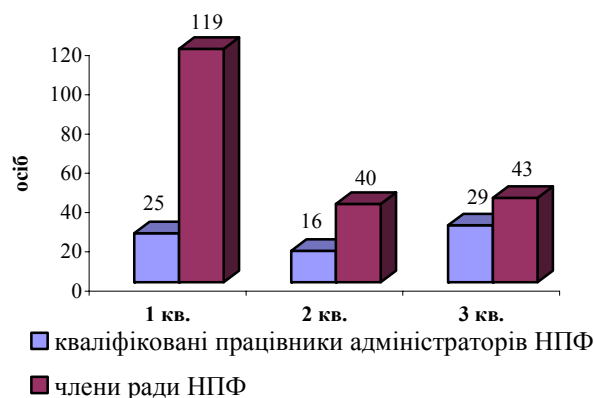

Рис.3 Динаміка кількості осіб, що отримали кваліфікаційні свідоцтва в 2005 р.

Станом на 01.10.05 Держфінпослуг видано 25 ліцензій на провадження діяльності з адміністрування НПФ. Із суб'єктів, які отримали ліцензію на провадження діяльності з адміністрування: 6 – професійні адміністратори (які мають тільки ліцензію на провадження діяльності з адміністрування пенсійних фондів); 6 – особи, які отримали ліцензію на провадження діяльності з

адміністрування пенсійних фондів та ліцензію на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів – діяльність з управління активами; 13 – особи, які отримали ліцензію на здійснення діяльності з адміністрування та ліцензію на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів – діяльність з управління активами НПФ та інститутів спільного інвестування (рис.4).

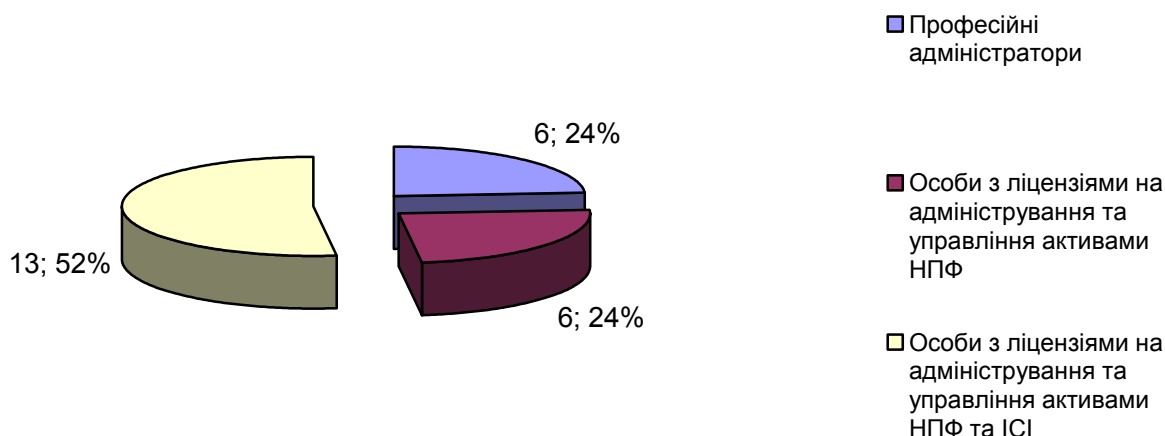

Рис.4 Кількість осіб, які отримали ліцензії на сумісні види діяльності

Погоджено членів рад 61 НПФ; зареєстровано 39 інвестиційних декларацій НПФ; отримано повідомлень про укладені договори про надання послуг з адміністрування, управління активами та зберігання активів від 27 НПФ.

Аналіз даних за 9 місяців поточного року відображає подальше зростання темпів формування активів пенсійних фондів.

На сьогоднішній день послуги у сфері недержавного пенсійного забезпечення надаються недержавними пенсійними фондами, створеними відповідно до норм Закону України „Про недержавне пенсійне забезпечення” (далі – Закон) та пенсійними фондами, які розпочали роботу з початку 90-х років (тобто до набрання чинності Законом) і перебувають у стадії реорганізації відповідно до законодавства за планом реорганізації, погодженим із Держфінпослуг (таких пенсійних фондів на сьогодні 4).

Загальна сукупна сума активів, сформованих пенсійними фондами станом на 01.10.05, становить 33 805,238 тис.грн., 62,4% яких, а саме 21 091,937 тис.грн., становлять активи „нових” пенсійних фондів.

Як свідчить діаграма на рис.5, у порівнянні з даними попереднього звітного періоду (II кварталу) загальна сума активів „нових” НПФ зросла на 11 572,018 тис.грн. або у 2,2 рази, що свідчить про підвищення довіри до системи недержавного пенсійного забезпечення та популяризації послуг із недержавного пенсійного забезпечення серед вкладників.

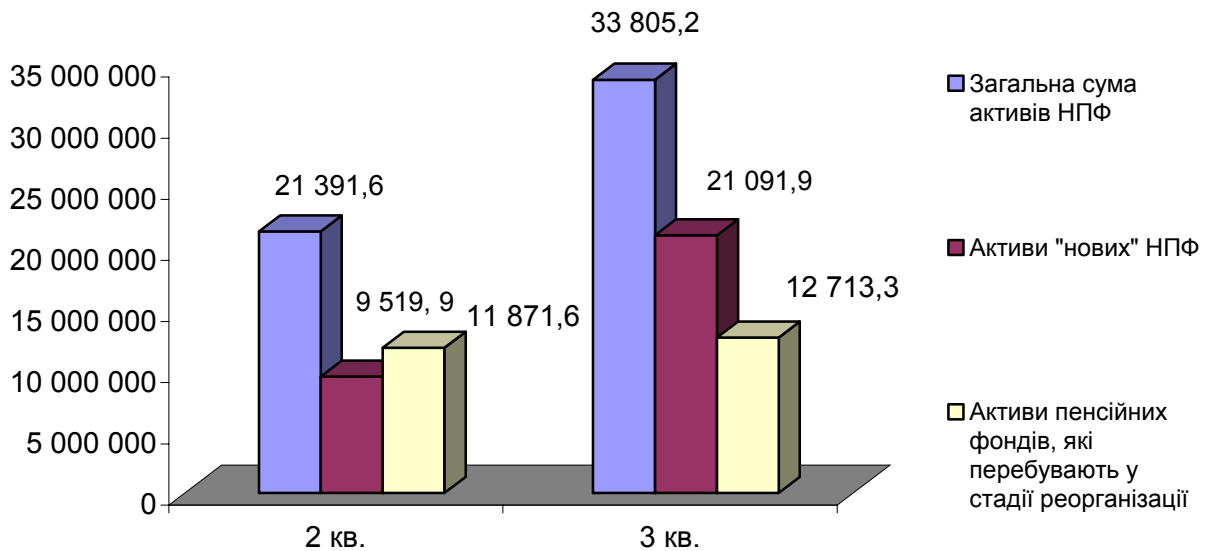

Рис.5 Динаміка загальної суми активів НПФ у 2005 році (тис.грн.)

Аналіз кількісних показників звітного періоду в порівнянні з даними за 1 півріччя 2005 року свідчить про збільшення кількості учасників НПФ на 13,55%. На кінець III кварталу кількість учасників НПФ становить 68 641 особа, з них 58,2 % (39 950 осіб) становлять учасники „нових” НПФ (рис.6). У середньому на індивідуальному рахунку учасника пенсійного фонду обліковується 465,48 грн.

Кількість учасників НПФ

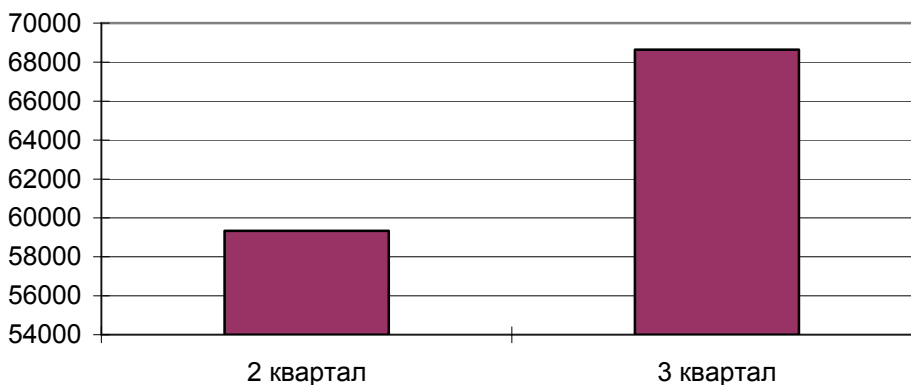

Рис.6 Динаміка кількості учасників НПФ станом на 01.10.05

Як свідчить діаграма (рис.7) розподілу пенсійних фондів за кількістю учасників, на користь яких сплачуються внески до НПФ, відбувається зростання питомої ваги НПФ із кількістю учасників понад 3000 осіб (33,3%) та НПФ з кількістю учасників від 100 до 500 осіб (29,16%) від загальної кількості учасників у НПФ.

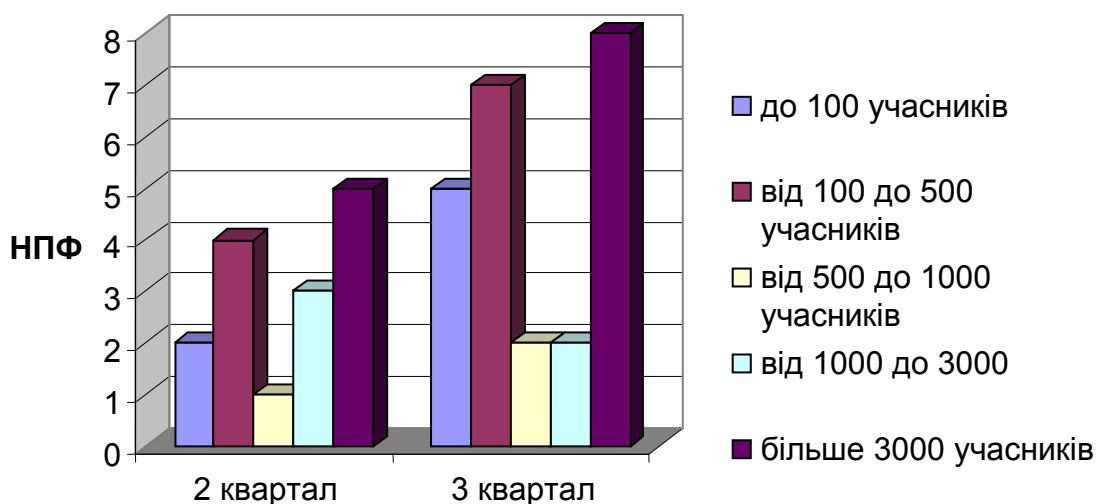

Рис. 7 Розподіл НПФ за кількістю учасників

Як і в попередньому кварталі, серед учасників НПФ найбільшу питому вагу (42,14%) становлять учасники віком від 40 до 55 років (рис.8). До факторів, що впливали на збереження цієї тенденції, може бути віднесено надання податкових пільг, зокрема, щодо сплати пенсійних внесків; поширення соціальної реклами та реклами послуг недержавних пенсійних фондів, що здійснюється адміністраторами недержавних пенсійних фондів у засобах масової інформації та в мережі Інтернет. Так, станом на 01.10.05 Держфінпослуг погоджено 38 рекламних матеріалів, які планують розповсюджувати суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.

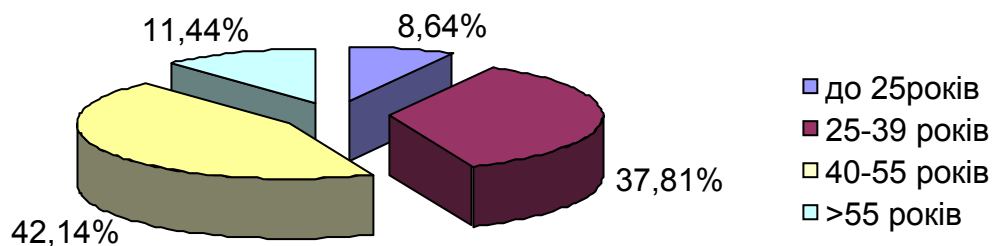

Рис.8 Розподіл учасників НПФ за віком станом на 01.10.05

Станом на 01.10.05 шляхом укладання пенсійних контрактів із НПФ „статусу” вкладника набули 5127 осіб. Серед вкладників – 362 юридичні особи (з них 318 вкладників „нових” НПФ та 44 юридичні особи здійснюють переукладання договорів із пенсійними фондами, які перебувають у стадії реорганізації) та 4765 фізичних осіб, з яких майже всі (4764 особи) є вкладниками „нових” НПФ (рис.9).

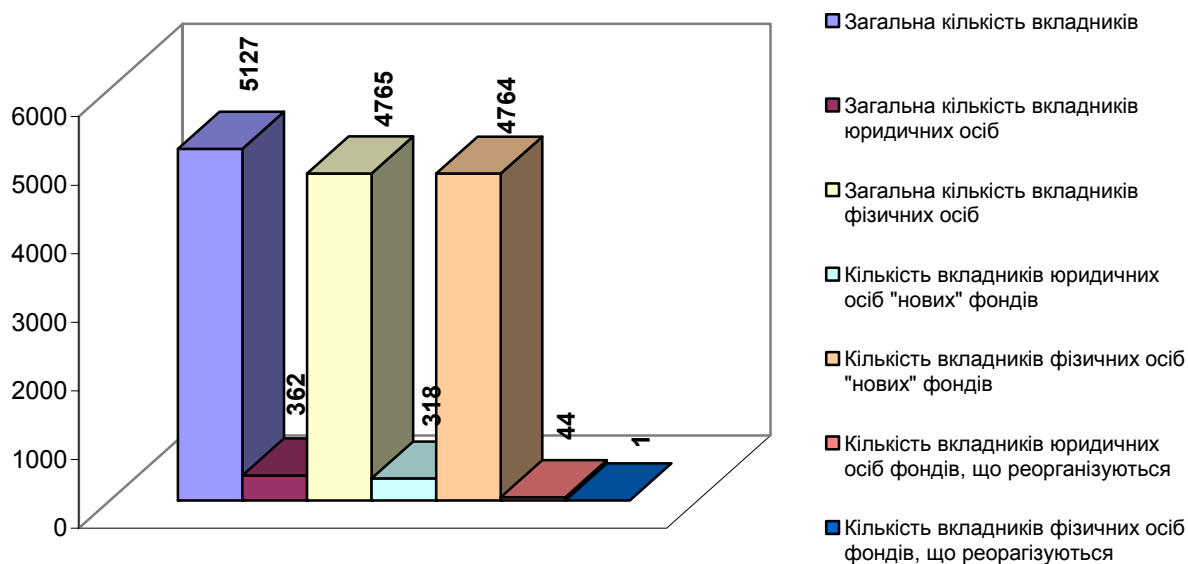

Рис. 9 Кількість вкладників НПФ станом на 01.10.05

Загальна сума пенсійних активів НПФ (включаючи активи „нових” НПФ та НПФ, які перебувають у стадії реорганізації) становить 33 805,237 тис.грн. Найбільша їх частка (62,4%) розміщена на депозитних рахунках банків.

На рис.10 показано структуру інвестованих пенсійних активів на суму 27 376,235 тис.грн. При цьому 21 090,005 тис.грн. (77,04%) розміщені на банківських депозитах (в одному чи декількох банках). Враховуючи загальну тенденцію до поступового зменшення комерційними банками розміру відсоткових ставок на депозитні вклади, пенсійні активи розміщені в середньому строком від 3 до 12 міс. за депозитними ставками, розмір яких коливається від 11% до 18%. Станом на 30.06.2005 на банківських депозитних рахунках було розміщено 92,6% (17 466, 630 тис.грн.) від загальної суми інвестованих активів. Таким чином, частка активів, що розміщена на банківських депозитних рахунках поступово зменшується.

В облігації підприємств, емітентами яких є резиденти України, розміщено 11,5% від загальної суми активів на суму 3 147,264 тис.грн. В акції українських емітентів – 8,54% або 2 337,234 тис.грн. У банківські метали розміщено 1,82% або 500,204 тис.грн. У цінні папери, дохід за якими гарантовано Радою Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими радами – 1,05%, що становить 287,416 тис.грн. В об’єкти нерухомого майна інвестовано 0,05% або 14,114 тис.грн.

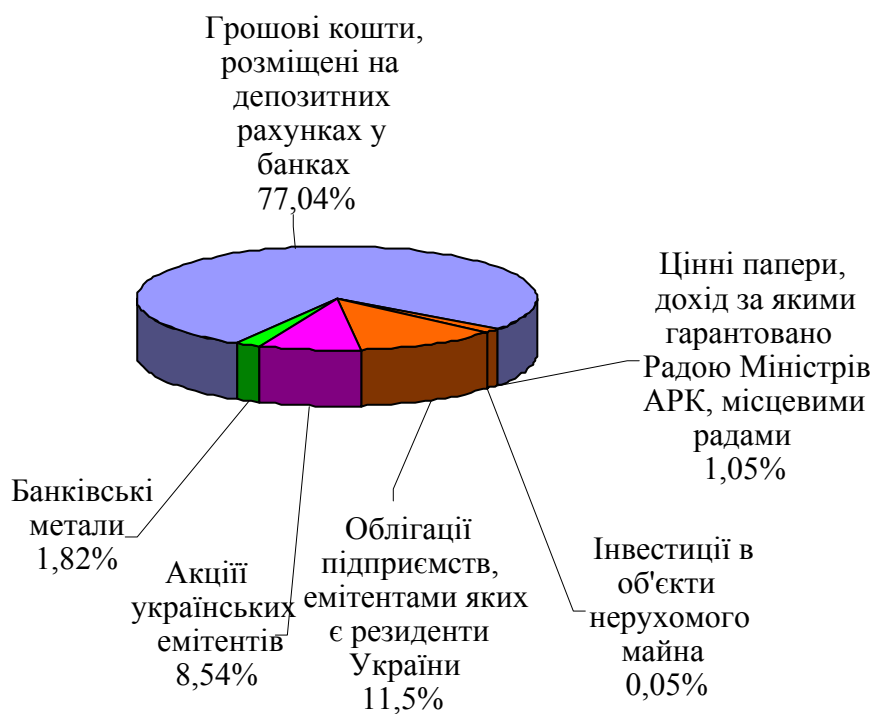

Рис. 10 Структура розміщення пенсійних активів станом на 01.10.05

Враховуючи те, що „нові” пенсійні фонди більшу частину надходжень у вигляді пенсійних внесків отримали наприкінці звітного періоду, тобто процес інвестування та період отримання доходу був дуже короткий, прибуток від інвестування коштів „нових” пенсійних фондів відповідно до структури, зазначеної на рис. 10, становить 976,213 тис.грн.

З огляду на те, що НПФ тільки розпочали надавати відповідні послуги, основні виплати в системі недержавного пенсійного забезпечення здійснюються пенсійними фондами, які перебувають у стадії реорганізації. Станом на 01.10.05 пенсійними фондами було здійснено пенсійних виплат на суму 1 485,203 тис.грн., з цих виплат „старими” фондами було здійснено пенсійних виплат 2796 учасникам на загальну суму 1 360,774 тис.грн. З них:

- пенсійні виплати, що здійснено на строк більше 20 років – 2303 особи на суму 461,172 тис.грн.;

- пенсійні виплати на певну дату (або одноразова пенсія, яка виплачується, зокрема в разі, якщо сума пенсійних накопичень не перевищує суму коштів двох державних пенсій учасника, а також у разі критичного стану здоров'я, виїзду за кордон тощо) здійснені 493 особам на суму 899,602 тис.грн.

Протягом 9 місяців 2005 року Держфінпослуг було проведено 37 перевірок суб'єктів недержавного пенсійного забезпечення, серед яких: 8 – щодо дотримання ними вимог законодавства у сфері недержавного пенсійного забезпечення та Плану реорганізації, затвердженого Держфінпослуг відповідно до вимог Прикінцевих положень Закону; 6 – комплексних перевірок діяльності адміністраторів недержавних пенсійних фондів; 3 – з питань додержання вимог Закону України „Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом” та інших нормативно-правових актів у сфері

запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму; 2 – безвизні позапланові перевірки недержавних пенсійних фондів; 18 – щодо відповідності заявника Ліцензійним умовам провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, затвердженим розпорядженням Держфінпослуг від 13.11.03 № 118.

За результатами проведених у січні-вересні 2005 року перевірок, а також за результатами розгляду документів, Держфінпослуг застосовано 24 заходи впливу, з яких 10 – у вигляді штрафів, 13 – у вигляді розпоряджень на усунення порушення.

Держфінпослуг продовжує подальшу роботу щодо вдосконалення нормативних актів, що сприятиме ефективності функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення.